

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 76/21
V Luxemburgu 12. mája 2021

Rozsudok vo veci C-505/19
WS/Bundesrepublik Deutschland

Zásada zakazujúca kumuláciu trestných stíhaní môže v schengenskom priestore a v Európskej únii brániť zatknutie osoby, ktorej sa týka obežník Interpolu

O takýto prípad ide vtedy, keď príslušné orgány vedia o právoplatnom súdnom rozhodnutí, ktorým sa konštatuje uplatňovanie tejto zásady, prijatom v zmluvnom štáte Schengenskej dohody alebo v členskom štáte

Medzinárodná organizácia kriminálnej polície (Interpol) vydala v roku 2012 na žiadosť Spojených štátov amerických a na základe zatykača vydaného orgánmi tejto krajiny červený obežník týkajúci sa WS, nemeckého štátneho príslušníka, na účely jeho prípadného vydania. Keď sa v členskom štáte Interpolu zistí miesto pobytu osoby, ktorej sa týka takýto obežník, tento štát je v zásade povinný uskutočniť jej dočasné zadržanie, prípadne monitorovať alebo obmedziť jej pohyb.

Ešte pred vydaním tohto červeného obežníka však bolo proti WS v Nemecku začaté trestné stíhanie, ktoré sa podľa vnútroštátneho súdu týkalo rovnakých skutkov ako tento obežník. Toto konanie bolo právoplatne zastavené v roku 2010 v súlade s osobitným postupom podľa nemeckého práva po tom, čo WS zaplatil určitú peňažnú sumu. Následne Bundeskriminalamt (Spolkový úrad kriminálnej polície, Nemecko) informoval Interpol, že podľa jeho názoru je z dôvodu tohto skoršieho konania v danom prípade uplatniteľná zásada *ne bis in idem*. Táto zásada zakotvená tak v článku 54 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda¹, ako aj v článku 50 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), osobitne zakazuje, aby bola osoba, ktorá už bola právoplatne odsúdená alebo oslobodená spod obžaloby, znovu stíhaná za rovnaký trestný čin.

WS podal v roku 2017 na Verwaltungsgericht Wiesbaden (Správny súd Wiesbaden, Nemecko) žalobu proti Nemecku, ktorou sa domáhal toho, aby bola Nemecku uložená povinnosť prijať opatrenia potrebné na odstránenie tohto červeného obežníka. V tejto súvislosti sa WS odvolával okrem porušenia zásady *ne bis in idem* aj na porušenie svojho práva na voľný pohyb zaručeného článkom 21 ZFEÚ, keďže nemohol vstúpiť do zmluvného štátu Schengenskej dohody alebo do členského štátu bez toho, aby mu hrozilo zatknutie. Domnieval sa tiež, že z dôvodu týchto porušení je spracúvanie jeho osobných údajov uvedených v červenom obežníku v rozpore so smernicou 2016/680 o ochrane osobných údajov v trestných veciach².

V tejto súvislosti sa Verwaltungsgericht Wiesbaden rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa uplatňovania zásady *ne bis in idem* a konkrétnejšie možnosti uskutočnenia dočasného zadržania osoby, ktorej sa týka červený obežník, v situácii, o akú ide v tomto prípade. Okrem toho, ak je táto zásada uplatniteľná, tento súd sa pýtal, aké to má dôsledky pre spracúvanie osobných údajov uvedených v takomto obežníku zo strany členských štátov.

¹ Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 uzatvorená medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Nemeckej spolkovej republiky a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach podpísaný v Schengene (Luxembursko) 19. júna 1990, ktorý nadobudol platnosť 26. marca 1995 (Ú. v. ES L 239, 2000, s. 19; Mim. vyd. 19/002, s. 9, ďalej len „DVSD“).

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 89).

Vo svojom rozsudku veľkej komory Súdny dvor rozhodol, že článok 54 DVSD, ako aj článok 21 ods. 1 ZFEÚ v spojení s článkom 50 Charty sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia dočasnému zadržaniu osoby, ktorej sa týka červený obežník vydaný Interpolom na žiadosť tretieho štátu, orgánmi zmluvného štátu Schengenskej dohody alebo členského štátu, s výnimkou prípadu, keď je v právoplatnom súdnom rozhodnutí vydanom v štáte, ktorý je zmluvnou stranou tejto dohody, alebo v členskom štáte preukázané, že táto osoba už bola štátom, ktorý je zmluvnou stranou uvedenej dohody, alebo členským štátom právoplatne odsúdená alebo oslobodená spod obžaloby za rovnaké skutky, ako sú tie, na ktorých je založený tento červený obežník. Súdny dvor tiež rozhodol, že ustanovenia smernice 2016/680 v spojení s článkom 54 DVSD a článkom 50 Charty sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia spracúvaniu osobných údajov uvedených v červenom obežníku vydanom Interpolom, pokiaľ nebolo prostredníctvom takéhoto súdneho rozhodnutia preukázané, že na skutky, na ktorých je založený tento obežník, sa uplatňuje zásada *ne bis in idem*, ak takéto spracúvanie spĺňa podmienky stanovené touto smernicou.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor na úvod pripomenul, že zásada *ne bis in idem* sa môže uplatniť v situácii, o akú ide vo veci samej, konkrétne v kontexte právoplatného rozhodnutia o zastavení trestného konania po tom, čo obvinený splnil určité povinnosti a osobitne zaplatil sumu peňazí stanovenú prokuratúrou.

Po tomto spresnení Súdny dvor v prvom rade rozhodol, že článok 54 DVSD, článok 50 Charty, ani článok 21 ods. 1 ZFEÚ nebránia dočasnému zadržaniu osoby, ktorej sa týka červený obežník Interpolu, pokiaľ nie je preukázané, že táto osoba bola zmluvným štátom Schengenskej dohody, alebo členským štátom právoplatne odsúdená alebo oslobodená spod obžaloby za rovnaké skutky, ako sú tie, na ktorých je založený červený obežník, a preto sa uplatní zásada *ne bis in idem*.

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že dočasné zadržanie môže v situácii, keď existuje pochybnosť o uplatniteľnosti zásady *ne bis in idem*, predstavovať nevyhnutnú etapu na vykonanie potrebného overenia v tejto súvislosti a zároveň zabrániť riziku úteku dotknutej osoby. Toto opatrenie je teda odôvodnené legitímnym cieľom, ktorým je zabrániť beztrestnosti tejto osoby. Naopak, ak už bolo uplatnenie zásady *ne bis in idem* konštatované právoplatným súdnym rozhodnutím, dočasnému zadržaniu, prípadne ďalšiemu trvaniu tohto zadržania, bráni tak vzájomná dôvera medzi zmluvnými štátmi Schengenskej dohody, ako aj právo na slobodu pohybu. Súdny dvor spresnil, že zmluvným štátom Schengenskej dohody a členským štátom prináleží, aby zabezpečili dostupnosť opravných prostriedkov, ktoré dotknutým osobám umožnia získať takéto rozhodnutie. Ďalej uviedol, že v prípade, že je dočasné zadržanie nezlučiteľné s právom Únie z dôvodu uplatnenia zásady *ne bis in idem*, členský štát Interpolu by neporušil svoje povinnosti člena tejto organizácie tým, že by takéto zadržanie neuskutočnil.

Pokiaľ ide v druhom rade o otázku týkajúcu sa osobných údajov uvedených v červenom obežníku Interpolu, Súdny dvor uviedol, že akákoľvek operácia s týmito údajmi, ako je ich zaznamenanie v registroch hľadaných osôb členského štátu, predstavuje „spracúvanie“, na ktoré sa vzťahuje smernica 2016/680.³ Dospel tiež jednak k záveru, že toto spracúvanie sleduje legitímny účel, a jednak, že ho nemožno považovať za nezákonné len z toho dôvodu, že na skutky, na ktorých je založený červený obežník, by sa mohla uplatniť zásada *ne bis in idem*.⁴ Takéto spracúvanie orgánmi členských štátov sa môže navyše ukázať ako nevyhnutné práve na účely overenia, či sa uvedená zásada uplatní.

Za týchto podmienok Súdny dvor rozhodol, že smernica 2016/680 v spojení s článkom 54 DVSD a článkom 50 Charty nebráni spracúvaniu osobných údajov uvedených v červenom obežníku, pokiaľ nebolo právoplatným súdnym rozhodnutím preukázané, že v danom prípade sa uplatní zásada *ne bis in idem*. Takéto spracúvanie však musí spĺňať podmienky stanovené touto smernicou. V tomto zmysle musí byť osobitne potrebné na splnenie úlohy realizovanej príslušným

³ Pozri článok 2 ods. 1 a článok 3 bod 2 smernice 2016/680.

⁴ Pozri článok 4 ods. 1 písm. b) a článok 8 ods. 1 smernice 2016/680.

vnútroštátnym orgánom na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií.⁵

Na druhej strane ak sa uplatní zásada *ne bis in idem*, zapísanie osobných údajov uvedených v červenom obežníku Interpolu do registrov hľadaných osôb členských štátov už nie je potrebné, keďže dotknutá osoba už nemôže byť za skutky, ktorých sa týka uvedený obežník, trestne stíhaná, a preto za ne nemôže byť ani zatknutá. Z toho vyplýva, že dotknutá osoba musí mať možnosť požiadať o vymazanie týchto údajov. Ak je však tento zápis zachovaný, musí byť sprevádzaný informáciou o tom, že dotknutá osoba už nemôže byť v členskom štáte alebo v zmluvnom štáte stíhaná za rovnaké skutky z dôvodu zásady *ne bis in idem*.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

⁵ Pozri článok 1 ods. 1 písm. b) a článok 8 ods. 1 smernice 2016/680.